75057 - Sıla-i Rahmin Gerekli Olduğu Akrabalar Kimlerdir?

Soru

Allah Teala ve O'nun Resulü sıla-ı rahmi emretmiştir. Sorum şu: Kendilerine sıla-ı rahmin yapılmasının gerekli olduğu akrabalar kimlerdir? Onlar baba tarafından olanlar mı anne tarafından olanlar mı yoksa hanım tarafından olanlar mı?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Birincisi:

Alimler kendilerine sıla-ı rahmin gerekli olduğu akrabalığın belirlenmesi hakkında üç görüş bildirmişlerdir:

Birinci Görüş: Kendileriyle evlenmenin haram olan akrabalardır.

İkinci Görüş: Miras alabilen akrabalardır.

Üçüncü Görüş: İster miras alabilenler olsun isterse miras alamayanlar olsun soydan dolayı akraba olan herkestir.

İlim ehlinin görüşleri arasında sahih olan görüş üçüncü görüştür. O da süt emmekten dolayı değil nesepten dolayı akraba olan anne tarafından da baba tarafından da olanherkestir. Hanımın akrabaları ise kocanın akrabalık/rahim bağının olduğu kimseler değildir. Aynı şekilde kocanın akrabaları da hanımın akrabalık bağının bulunduğu kimseler değildir.

Abdulaziz bin Baz rahimehullah'a soruldu: "Akrabalık bağının olduğu kişiler kimlerdir? Öyle ki bazı kimseler, muhakkak ki kadın eşinin akrabaları akrabalık bağından değildir, diyor. O da şöyle dedi: "Akrabalar, soy olarak senin annen ve baban tarafından olan akrabalardır. Onlar Allah sübhanehu

ve teala'nın Enfal ve Ahzab sûrelerindeki ayetlerinde kastolunan kimselerdir: ***"Akrabalar (mirasta) Allah'ın kitabına göre, birbirlerine (mirasta) önceliklidir."*** (Enfal, 8/75; Ahzab, 33/6) Akrabaların en yakın olanları; babalar, anneler, dedeler- nineler, evlatlar ve onlardan olmuş olan evlatları (torunlar)dır. Sonra sırayla en yakından en uzağa doğru, kardeşler ve onların çocukları gelir. Sonra amcalar, halalar ve onların çocukları gelir. Sonra dayılar, teyzeler ve onların çocukları gelir. Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle rivayet edilmiştir: Soru soran bir adam ona "En çok kime iyilik edeyim?" diye sorduğu zaman Nebi (sav)'nin ona şöyle cevap verdiği rivayet edilmiştir: ***"Annene."*** Adam: "Sonra kime?" O: ***"Annene."*** Adam: "Sonra kime?" O: ***"Annene."*** Adam: "Sonra kime?" O: ***"Babana. Sonra sırasıyla en yakından uzağa doğru."*** (Hadisi İmam Müslim *Sahîh*'inde rivayet etmiştir.) Bu konuyla ilgili çok hadis vardır.

Eşinin akrabaları ise -kocanın (önceden de) hanımıyla akrabalık bağı bulunmadığı takdirde- kocası için akraba sayılmazlar. Fakat onlar erkeğin hanımından olan çocukları için akraba sayılırlar. Tevfik Allah'tandır." (*Fetevâ İslâmiyye*, 4/195)

Eşlerden her birinin akrabaları, bir diğeri için akraba sayılmazlar. Bununla beraber (her ikisinin de) akrabalara iyi davranması gerekir. Çünkü bu husus, eşler arasında güzel bir muamelede bulunmak ve ülfeti-muhabbeti artıran sebepler babındandır.

İkincisi:

Sıla-ı rahim çok çeşitli hususlarla gerçekleşebilir. Onlardan bazıları; ziyarette bulunmak, sadaka vermek, onlara ihsanda bulunmak, hastaları ziyaret etmek, onlara iyiliği emredip onları kötülükten sakındırmak ve bundan başka olan hususlardır.

Nevevî rahimehullah şöyle demiştir: "Sıla-ı rahim; yapan ve yapılan kişi bakımından akrabalar güzellikle muamelede bulunmaktır. Bazen bu malla yapılır, bazen hizmet etmekle yapılır, bazen ziyaret etmekle, selam vermekle yapılır ve bunun dışındaki hususlarla yapılır." (*Şerhu Müslim*, 2/201)

İbn Useymîn rahimehullah şöyle der: "Akrabalara iyilik / sıla-i rahim, örfte ve insanların işlediği yapageldiği hususlarla gerçekleşir. Çünkü bunun ne türü ne cinsi ne de miktarı kitapta ve sünnette

açıklanmamıştır. Zira Nebi (sav) bunu belirli bir şartla belirlememiştir. Bilakis mutlak olarak kullanmıştır. Bundan dolayı bu hususta örfe bakılır. Örfe göre sıla-ı rahim nasıl yapılıyorsa sıla-ı rahim odur. Örfe göre insanlarca bilinen sıla-ı rahmi kesmek neyse sıla-ı rahmi kesmek odur.” (*Şerhu Riyâzu’s-Sâlihîn*, 5/215)

En doğrusunu Allah bilir.